

BOYUN EĞME

Birikip yeniden sıçramak için... Tarihe güvenin... • Sf3

Barış Zeren: Türkiye küllerinden doğabilir • Sf4

BAĞIMSIZ BİR ÜLKEDE ÖZGÜR VE EŞİT...

BU DAVET BİZİM!

1789'da Fransa'da eşitlik ve özgürlük şiarıyla büyük bir devrim patlak verdi. O gün Paris'te işaret fişeği atılan ezilenlerin uzun soluklu mücadelesi 7 Kasım 1917'de Rusya'da yapılan Ekim Devrimi ile eşitlikçi bir düzenin kurulmasıyla taçlandı. Bu tarih bize büyük insanlık ailesinin ve işçi sınıfının gücünü hatırlatıyor. Ekim Devrimi'yle başlayan çağda dünyanın üçte biri sosyalizme tanışmıştır. Ve işçi sınıfı geriye çekildiğinde geride sadece kapitalizmin cehennemi değil bu miras da kalmıştır.

29 Ekim 1923'teki Cumhuriyet devrimi bize ülkemizdeki, topraklarımızdaki, yurdumuzdaki ve insanımızdaki yaratıcı gücü hatırlatıyor. 1923, 1789'dan bu yana dünyaya yepyeni bir şekil veren devrimler çağının büyük, anlamlı bir parçasıdır. Halkımız o gün kendi kaderini ellerine alabileceğini göstermiştir; güven ve gurur duyuyoruz. İşgalcileri kovduk, yine kovarız. Saltanatı yıktık, yine yıkarız. Gericileri sindirdik, yine yaparız. Özgür ve eşit bir halk ve bağımsız bir ülke için ayaktayız. Bu davet bizim!

İKİ CUMHURİYETİN MİRASI

7 Kasım 1917'de Rusya'da yapılan Ekim Devrimi bize insanlığın, işçi sınıfının gücünü hatırlatıyor. Rusya'da açılan kapıdan neredeyse bütün Asya coğrafyası girdi, Çin girdi ve Küba ve diğerleri... İnsanlık sosyalizmle dünyanın üçte birinde eşitlikçi düzenler kurmayı başardı. Bugün dünyanın haline bakınca savaşlar, birbirine benzeyen cahil yöneticiler görüyorsak, dünya bunların elinde oyuncak gibi görünüyorsa bu hep böyleydi anlamına gelmemeli. İşçi sınıfı geri çekilince ortalığı bunlar sardı.

29 Ekim 1923'teki Cumhuriyet devrimi bize yurdumuzdaki ve insanımızdaki gücü hatırlatıyor. Bugün neredeyse herkesin hissettiği "böyle gelmiş böyle gidecek" hissine kocaman bir tokat gibi çarpıyor 1923. Güven ve gurur duyuyoruz. Az iş midir yüzlerce yıllık bir saltanatı kaldırmak, işgalcileri kovmak, gericileri sindirmek ve modern bir ulus yaratmak? Bilakis, çok büyük iştir ve tarihin en büyük devrimlerinden biri bizim ülkemizde yapılmıştır.

Peki, geriye bir şey kalmadı diye mi düşünmeliyiz? İşte yine onlar kazandı mı demeliyiz? Hiçbir şey değişmez sanmaya devam edip köşemize çekilmeli miyiz? Ne münasebet!

Bugün bu devrimleri yok ettiklerini düşünenler bile böyle düşünmüyorlar. Bakın en çok neyle uğraştıklarına: Emekçilerin grevleri, laikliğin kazanımları, cumhuriyetin değerleri... Bunca yıl geçti üstünden hâlâ bu devrimlerin insanlığa kazandırdıklarını temizlemeye çalışıyorlar. Biz de ayaklarımızı buraya basacağız.

Artık biliyoruz ki aynı gemide değiliz. Dünyanın bütün patronları büyük bir ailedir. Bir yanda sömürülen emekçiler diğer yanda sömürücü küçücük bir azınlık... Bunların çıkarları aynı olabilir mi? Bunlar aynı gemide olabilir mi? Her milletten patronlar aralarında iş anlaşmaları yaparlar, ezilen yine her milletten emekçiler olur. Paranın dini, milleti, ahlâkı olmaz. Sermayenin de. O yüzden laik, bağımsızlık, eşit bir ülke sadece emekçilerin yaratabileceği bir şeydir. Bu asalak sınıftan kurtulamadığımız her gün elimizdeki daha fazla kaybediyoruz.

İki Cumhuriyet'in mirası buradadır, bizdedir, emekçilerin omuzlarındadır. İnsanlığın mücadelesi devam ediyor. Yaptık, yine yaparız, daha iyisini yaparız.

Baykuş Bakışı

KEMAL OKUYAN

İyi diye parti mi olur?

Meral Akşener'in partisinin adı İyi Parti oldu. AK Parti kısaltmasından sonra böyle bir şeyin geleceği belliydi çünkü daha ötesinin bir hükmü bulunmuyor. Partilerin programı yok, ideolojisi yok, bir toplum projesi yok, sadece adları var. Şimdi artık ada da gerek kalmadığı anlaşılıyor ve bizzat Akşener tarafından siyasi yelpazenin hiçbir yerinde olmadığı, herkese hitap ettiği söylenen parti kendisine "İyi Parti" denmesini istiyor. İyi bari!

Bu nasıl iştir? Bir partiye neden "İyi" diye bir ad bulunur? Düşünsenize yarın birileri "Güzel Parti" diye çıksa ortaya? Sonra gelsin "Harbi Parti", "Cesur Parti", "Nazik Parti", "Mert Parti"...

Tamam bir yanı açık, Akşener toplumda "kötü"lerin egemen olduğuna ilişkin giderek güçlenen kanaatten yararlanmak istiyor, "Biz iyiyiz" diyerek.

Partilerin programı yok, ideolojisi yok, bir toplum projesi yok, sadece adları var. Şimdi artık ada da gerek kalmadığı anlaşılıyor

Ancak asıl dert başka. Türkiye'de siyaset diğer ülkelerdekine de ötesine geçerek tamamen içeriksizleşti. Toplum ne kadar gerilirse gerilsin, fay hatları ne kadar belirginleşirse belirginleşsin, hiçbir parti "ortalama"nın dışına çıkamıyor. Meral Akşener'in partisinin kuruluşu sırasında yapmış olduğu uzun konuşmada "stratejik" hiçbir unsur bulunmuyor. Adalet, kalkınma, refah, hukuk; bunlar dilek ve temenniler... Gerisi yok.

Olamaz da...

Çünkü Türkiye kilitlendi. Sistem paralize oldu. Türkiye radikal bir kopuşu çağırıyor, dayatıyor. Düzen partileri ise tamamen daralmış bir alanda dolanıp duruyorlar. Akşener'in Atatürk'le başlayıp Menderes, Demirel, Erbakan, Özal ve Ecevit'i "hayırla anma"sı da bu darlığın ürünü. Herkesi kucaklama iddiası, "Bizim farklı bir şey söyleme şansımız kalmadı" itirafından başka bir şey değil. Aynımsı Kılıçdaroğlu da yapıyor; "Herkesin partisi olacağı" diyerek.

Bunun anlamı, "Ben bir şey değiştirmeyeceğim"dir. Türkiye'de kapitalizm emekçi halk tarafından yıkılıncaya kadar ekonomi ağırlıklı olarak "yağma"ya, "soygun"a ve "bastırılmış iş gücü"ne dayanmak durumunda. Türkiye'de patron egemenliğine son verilinceye dek, "Laiklik, inançlara saygı demektir" saçmalığı resmi politika olacak ve bütün partiler bunu savunacaktır. Türkiye'de sermaye alaşağı edilmedikçe Türkiye'nin jeopolitik konumu uluslararası tekelere sömürü alanları açmak ve emperyalist sistem içinde pazarlık masasında el güçlendirmek için kullanılacaktır.

AKP, CHP, MHP ve İYİP arasında bu temel konuların hiçbirinde fark bulunmamaktadır. Başka türlü söyleyecek olursak Türkiye'de farklı tek parti vardır. Partinin sözcük anlamı taraf olmaktır. Türkiye'de ne yapacağını açıkça söyleyen Türkiye Komünist Partisi'dir. Herkesin değil, "emekçi halk"ın partisi olduğuna da...

Çare eşit, özgür, bağımsız bir cumhuriyet Bir meydanda toplananlar...

Cumhuriyet halkın bir alanda toplanıp kendisini kul yapanlara meydan okumasıdır. Meydanı ve kendisini özgürleştirmesidir. Biz de cumhuriyeti kurarak sarayın, sultanın, şeyhülislamın alanından çıkıp yeni bir cumhuriyet olduk. Şimdi yeniden toplanma ve sömürücülerden kurtulma zamanı. İşte o zaman hem eşit, hem kardeş, hem de özgür olacağız.

Eşitlik, özgürlük, kardeşlik... Büyük Fransız Devriminde çürüten düzene karşı meydanları dolduran halk bu üç ilkenin peşinden gidiyorlardı.

Eşitlik istiyorlardı, çünkü hukuk karşısında herkes eşit değildi, farklı sınıflara farklı hukuk kuralları geçerliydi ve asillerle, din adamları ayrıcalıklıydılar.

Özgürlük istiyorlardı çünkü kral ve soyluların, kilise ve din adamlarının baskısı altında köle gibi yaşıyorlardı.

Kardeşlik istiyorlardı ama ancak eşit yurttaşlıkla, ortak yurt bilinciyle kardeş olunabileceğinin farkındaydılar.

Doğuştan ayrıcalıklı sınıflar olan din adamları ve soylulara karşı müca-

dele ettiler ve kazandılar. Bugün hepimize çok doğal gelen kanun önünde eşitlik, oy hakkı, eşit eğitim hakkı ve daha birçoğunu Fransız Devrimi'ne, onun devrimcilerine borçluyuz.

Cumhuriyet, Büyük Fransız Devriminden bu yana cemaatleri, tarikatları, kurumsallaşmış dini, ayrıcalıklı sınıfları, krallığı, padişahlığı dağıtıp; özgür ve eşit yurttaşlardan bir yeni halk yaratma işidir.

Fransa'da Bastille'de toplandılar, önlerine ne çıktıysa sürüyüp attılar. Alanı temizlediler ve toplanıkları alan cumhuriyet oldu. Bir meydanda toplanıp Bastille'i basanlar yeni bir halk olmuştur. Fransız halkıdır bu.

Moskova'da, Kızıl Meydan'da, Çarı

kovalamak için toplananlar artık yeni bir halktır. Sivas'ta, yoksul Ankara'da toplanıp işgalcilerin üstüne yürüyenler, İstanbul'da Sultanı kovalayanlar, halifeyi alaşağı edenler artık ne tarikattır, ne cemaat, ne de padişahın kulları... Onlar Türkiye halkıdır.

Cumhuriyet halkın bir alanda toplanıp kendisini kul yapanlara meydan okumasıdır. Meydanı ve kendisini özgürleştirmesidir.

Biz de cumhuriyeti kurarak sarayın, sultanın, şeyhülislamın alanından çıkıp yeni bir cumhuriyet olduk.

YENİ BİR CUMHURİYET İÇİN

Fransız Devrimi ile Rus Devrimi, Rus Devrimi ile Türk Devrimi akrabadır, ayrılmaz bir bütünün parçalarıdır. Bu gelenek bizimdir. 200 yıl sonra yeniden "eşitlik, özgürlük, kardeşlik" kapısınıdayız. Kardeşlik ön şarttır cumhuriyetin. Kamusal alanda eşit yurttaşlar olarak toplanmak ve kardeşleşmek cumhuriyetin ilk şartıdır. O zaman toplanma zamanı. Fransız Devrimi bir özgürlük hareketidir, vurgusu özgürlüğe'dir. Ancak piyasa tarafından teslim alınmıştır, tıpkı Türkiye Cumhuriyeti gibi. Piyasaya teslim olan bir cumhuriyet ölmeye mahkumdur. Yaşamayı için emekçilerin idareyi ele alması, patronlardan kurtulması gerekmektedir. Yenisini kurabiliriz ve bağımsızlığın üzerine özgür ve eşit bir dünya inşa edebiliriz. Yeni ve devrimci bir cumhuriyete ihtiyacımız var. Sosyalizme yakışan yeni bir cumhuriyet istiyoruz.

3 Devrimin mirası

Fransız Devrimi ile başlayan dönemi, dünyada bir halk olma döneminin, mücadelesinin başlangıcı sayıyoruz. Bundan sonra söz soylularda, ayrıcalıklı sınıflarda değil halkta olacaktı. Fransız Devrimi yeni soruları olan ve bu soruların cevabının tartışılmayan kitaplarda olmadığını düşünen insanların işiydi. Farklı soruları olanlara "yurttaş" diyoruz. Sorular ve yanıtlar akılda, bilimde, felsefede, yani düşünen insandaydı. Hiçbir sorusu olmayan,

bütün soruların sorulmuş ve bütün cevapların verilmiş olduğunu düşünenlere yurttaş diyemiyoruz. Soru soran insanlık Fransız Devrimi'yle işinin bitmediğini, tam özgürleşmediğini anlayınca Ekim Devrimi'ne doğru yol aldı. Şimdi bir adım daha atılmış, dünyanın ilk emekçi ülkesi kurulmuştu, 74 yıl yaşadı. Geriye çok büyük bir miras bıraktı. Şimdi emekçiler sadece kanun önünde eşitlikçi değil, üretimde de, tüketimde de, malda da, mülkte de eşitlikçi olmaları gerektiğini biliyorlar. Zengin ve fakir oldukça, küçük bir azınlık büyük çoğunluğu sömürünce eşit ve kardeş

olunamayacağının farkındalar. Artık bundan aşağısı kurtarmaz. Fransız Devrimi krallığı devirip, yerine cumhuriyetin kurulması ve kilisenin etki alanının daraltılmasıdır. Kapıyı açtı ve kapıdan Ekim Devrimi girdi. Ekim Devrimi, çarlığın devrilip yerine sosyalist cumhuriyetin kurulması ve kilisenin etkisinin kırılmasıdır. Türk Devrimi padişahlığın yıkılması ve hilafetin, tarikat ve cemaatlerin sıfırlanması işidir. Hem Fransız hem de Ekim Devriminin payı vardır. Şimdi eksik kalan kısmını tamamlama göreviyle baş başayız, Cumhuriyet'i sosyalizme dönüştürme görevidir o görev.

AKP'li Çevre ve Şehircilik Bakanı Özhaseki: "CHP'nin İstanbul'da belediyecilik yaptığı dönemi çok iyi hatırlıyorum, İstanbul'a en büyük ihaneti onlar yapmışlardır."

TOPLUMCU
ANAYASA
DİYOR Kİ!

Bir sosyalist devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti, ülkede yaşayan tüm uluslardan işçilerin, emekçilerin, köylülerin, aydınların ortak çabasının ürünü olacaktır. Sosyalist cumhuriyet, yüzyıllardan bu yana bu coğrafyada boy atmış bütün ilerici atılımların, bu atılımların öncü gücü olan toplumsal hareketlerin, halk kahramanlarının mirasını devralıp gelecek kuşaklara taşıyacaktır.

BOYUN
EGME

Birikip yeniden sıçramak için... Tarihe güvenin

Tarih bir doğrultuya sahiptir; yavaş yavaş, biriktirerek veya geri yuvarlanarak var olur. İleriye ise devrimlerle sıçrar. Bu olmasaydı, yavaş yavaş biriktirmekle veya ikide bir geri yuvarlanmakla geçen bir tarihte "ilerleme" gözlemlenemezdi. Tarih devrim diye bir şey olduğu için var.

İlk emekçi devletini yaratan büyük Ekim Devrimi'nin yüzüncü yıl dönümündeyiz. Ama niyetimiz nostalji yapmak, geçmiş gitmiş bir tarihi olayı yâd etmek değil. Her büyük tarihsel adım gibi Ekim 1917 de benzersizdir ama çocuksu duygulardan bir şey çıkmaz.

Tarih böyle büyük dönemlerden oluşur. İz bırakan 1789 Fransız Devrimidir. İhanete uğramış olsa da devrimin en gözde pek önderleri sermayenin istikrar arayışını temsil edenler tarafından giyotine yollansalar bile, onun da sıfatı "Büyük"tür.

İz bırakan Paris Komünüdür. Çok kısa sürmüş ve yenilmiştir. Arkasından görülmemiş bir katliamla işçi sınıfının en ileri unsurları katledilmiş, sürülmüştür. Ama katiller hakkında değil, işçi önderleri hakkında kitaplar yazılır. Tarihin hayırla andığı, çok

güçlü görünen onlarca yıllık Nazi iktidarı ve işgalleri olmamıştır; tarihe kaydedilenler ve bugün hatırlananlar bu zulmü bitiren direnişçilerdir.

Tarih defterinde bunlar kayıt altına alınmıştır ve insanlığa yol göstermeye devam ediyorlar. Ama aslında bu yol gösterici anlar, devrimler, gerici yıllarıyla karşılaştırılırsa takvimin çok kısa bir bölümünü doldurmaktadırlar. Ama tarih devrimler üstünden yazılır. Devrimler insanlığı ilerleten sıçrama anlarıdır. Ve tarihe güvenmeye hakkımız var.

BEKLENEN VE BEKLENMEYEN DURUMLAR

Olağan durumlarda da insanlar "öğrenir". Ama en verimli öğretmen devrimin ta kendisidir.

Devrim beklenmedik değişimleri gündeme getirir. Ekim

Devrimi geri bir tarım ülkesinde gerçekleştirdi. Baksanız, olağan durum, yadırganmayan durum Çarlık zulmüydü. Devrim sanki olmayacak bir işti. Geri Rusya'da bir dizi faktörün yan yana gelmesiyle devrim oldu ve dünyanın ilk işçi devleti kuruldu. İnsanlık zaman zaman geri düşse de ilerlemeye devam ediyordu.

Devrim sınıflar mücadelesinin tepe noktasına denk düşüyor. Toplumlar sürekli tepe noktalarında yaşamıyor. Devrim geriliyor, tekrar toparlanıp yükseliyor, zaman zaman da yenilebiliyor...

Ekim Devriminin üstüne inşa edilen reel sosyalizm de birkaç

istisna ile yenildi. Ekonomide, teknolojiye, kadın haklarında, eğitimde, sağlıkta, uluslar sorununda, yeni insanın yaratılmasında karartılması olanaksız devasa bir miras bırakarak...

Bugün bu mirasın birçok unsurunu kazımış olabiliyoruz. Ama bir kez yaşandıktan sonra yok edilebilir mi bu kazanımlar? Olanaksız! Artık insanlığın ulaşılması gereken hedefleri o mirastır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kaderi de benzer değil mi? 1923'teki devrim padişah kullarından eşit yurttaşlar yaratmış, gericiyi boğmuştu. Neredeyse 100 yıl sonra şimdi bunlar kağıt üstünde bile bir

hak olarak kalmadı. Demek ki yine ileri atılma zamanı...

Tarih bu geri gidişler, ileri çıkışlardan oluşuyor. Ama kendini tekrar etmiyor. İnsanlık yerinde saymamıştır. Tarih bir doğrultuya sahiptir; yavaş yavaş, biriktirerek veya geri yuvarlanarak var olur. İleriye ise devrimlerle sıçrar. Bu olmasaydı, yavaş yavaş biriktirmekle veya ikide bir geri yuvarlanmakla geçen bir tarihte "ilerleme" gözlemlenemezdi. Tarih devrim diye bir şey olduğu için var.

Şimdi soralım kendimize: "Devrimler durmaz sürer" afaki bir slogan mıdır, yoksa toplumsal gelişimin özü mü?

ŞIRNAK'TA KATLİAM

Abdullah Kayaş, Mehmet İzer, Mesut Mağrur, Sevkan Üstün, Yüksel Uğur, Vedat Özden, Yılmaz Mağrur, Siddık Kabak

Şırnak'ta 17 Ekim günü şev kayması nedeniyle yedi maden işçisi olay yerinde hayatını kaybetti. Ağır yaralanarak hastaneye kaldırılan Siddık Kabak da hastanede yaşamını yitirdi. Şırnak'ta son dört yılda 18 maden işçisinin hayatını iş cinayetlerinde kaybettiği belirtiliyor.

İşsizlik ve yoksulluk, bölgede kötü namı olan madende çalışmaya zorluyor işçileri. Devletin ve patronların ihmali ile kâr hırsının kurbanı olan maden işçilerinin çalıştığı ocak için Maden Mühendisleri Odası, değil üretim yapılması, hiç yaklaşılmaması gerektiğini söylüyor. Açık maden ocağı olan bu ocakta bir tarafta su birikintileri bir tarafta yüksek şevlerle kontrolü yapılmayan çalışma alanları olduğu, ocağın güvenli olmadığı görülüyor. Çalışma Bakanlığı, düzenlediği iş güvenliği uzmanlığı sınavlarında madenlerde şev açısı, yüksekliğinin ne kadar olması gerektiğini bilmeyenlere iş güvenliği uzmanlığı yaptırmıyor. Ama iş para kazanmaya geldiğinde patronlara sunulan sonsuz özgürlükler, işçilerin yaşamlarının sona ermesine neden oluyor.

Ayrıca maden ocaklarında yasak olmasına karşın 18 yaşın altında işçi çalıştırıldığı belirlendi. Hastanede yaşamını yitiren Siddık henüz 17 yaşındaydı.

Ocağın kaçak olduğunu açıklayan Bakanlık, hemen ardından bu açıklamayı yalanlandı. 2013 yılında kapatıldığı açıklanan ocağın 2017 yılında kamu kurumu tarafından ihale edildiği ortaya çıktı.

Madenlerde devlet denetiminin olmaması, kâr dışında başka hiçbir düşünülmemesi insan yaşamını değersiz kılıyor. Kapitalizm sadece değersiz kılmıyor, öldürüyor.

Melih Gökçek hesap vermeden gidiyor

Türkiye Komünist Partisi Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in istifasıyla ilgili bir açıklama yaptı. Açıklamada "AKP'lilerin hepsi kötüdür, aralarında fark yoktur" denildi.

AKP'li Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek arkasında büyük bir yıkım bırakarak istifa ediyor. Gökçek'in gitmesine üzülecek değiliz, ancak bu gidişte kutlanacak bir yan görmüyoruz. Gökçek'in fazlasıyla uzun süren yönetimi sömürü, talan, hırsızlık ve yobazlıkla anılacak. Halkın parasının hiçbir işe yaramayacak işlerde çarçur edilmesi, yeşil alanların rant hırsıyla katli, düzensiz ve plansız yapılaşma, en basit kamu hizmetlerinin dahi sağlanmaması... Eski başkanın suç listesi saymakla bitmez.

Ancak tüm bunları yaparken yalnız değildi. Gökçek, Ankara'yı soyan, Cumhuriyetin başkentinden siyasal İslam adına intikam almaya yeminli bir çetenin önde gelen üyesidir. Kendisi gitmiştir, ama çete işlerine kaldığı yerden devam edecektir.

Gökçek yobazlıkta sınır tanımaz, şehirde 1923'ten kalan ne varsa yok ederken arkasında AKP ve Erdoğan vardı. AKP iktidarı sürmektedir.

Eski belediye başkanı partisizlikle birlikte Ankara'yı yağmalarken bu işi patronlar adına, patron-

larla birlikte yaptı. Halkın sırtından sağlanan bu rant, hepimizin mallarının çalınmasıyla biriken bu servet bölüşülürken Gökçek'le birlikte hareket eden para babaları işlerine devam etmektedir.

Kalan herkes işine devam ederken, Ankara hâlâ yobazların, cumhuriyet düşmanlarının, paragöz ve hırsız patronların elinde esiriken bu istifanın kutlanacak bir yanı olamaz. Üstelik Gökçek'in yerini bir başka AKP'linin doldurulacağı asla unutulmamalıdır. Kimse Melih Gökçek kadar kötü olamaz yaklaşımının sonu felakettir. Erdoğan, Gökçek gibi siyasi karakterlerin sınırsız kötülüğü bu yaklaşımı beslese de, kötünün iyisi diye bir şey yoktur. AKP'lilerin hepsi kötüdür.

Melih Gökçek'in tasfiyesiyle Türkiye'de yaptıklarının hesabını vermeden görevini bırakan siyasetçiler listesine bir isim daha eklenmiştir. Bu listenin daha fazla büyümesi ancak halkımızın kendi

işini kendi görmesiyle engellenebilir. Seçimle gelen

seçimle gider saçmalığına inanmıyoruz. Seçim veya başka bir yolla başımıza gelen Gökçek ve benzeri felaketlerin hakkından gelmenin yolunun işyerinde, sokakta, okulda harekete geçmekle mümkün olduğunu biliyoruz.

Türkiye kötülüğün başka şekillerde yoluna devam etmesine razı olacak kadar çaresiz, halkımız bu denli güçsüz değil. Yeter ki, örgütlü mücadeleyi yükseltelim, kötülüğün, sömürünün, hırsızlığın ve yobazlığın üzerine cesaretle yürüyebilecek partiyi güç verelim. Türkiye Komünist Partisi'ni, iyiliğin, emeğiyle kazananların, dürüstlüğün, aydınlığın partisini büyütelim...

SAMANALTI / Sait Munzur

29 Ekim 1923'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne "Türkiye Devletinin hükümet şekli cumhuriyettir" hükmünün yer aldığı bir kanun tasarısı sunuldu. Tasarı alkışlar arasında kabul edildi.

'Türkiye küllerinden doğabilir'

"Böyle giderse, bir programla bu gidişi sosyalistler durduramazsa, tarih şöyle yazılabilir: Türkiye toplumu kurtuluşu istedi, ama siyaset sınıfı buna yanıt üretemeyecek kadar ölüdü"

Söyleşi: VOLKAN ALGAN

Ilan edilmesinin üzerinden neredeyse bir asır geçen Türkiye Cumhuriyeti'nden geriye ne kaldı? Tarihçi Barış Zeren bu soruyu "Tabii bunu Türkiye Cumhuriyeti hâlâ var mı, olarak da sorabiliriz." diyerek, çok kısa ama bir o kadar açıklayıcı, kendisi yanıt haline gelen bir soruyla karşılıyor.

Tarihçi ve araştırmacı Barış Zeren'le dünden bugüne Türkiye'nin tıkanan yolunu, Cumhuriyet'in şimdi hangi kavşakta olduğunu ve bu yolu açmak adına ne yapılması gerektiğini konuştuk.

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşunun 100. yılına yaklaşırken sizce nasıl bir kavşaktan geçiyor?

Tabii bunu Türkiye Cumhuriyeti hâlâ var mı, olarak da sorabiliriz. Böyle bir soru belki daha sivri ama daha isabetli. Karamsar bir tablo çizmek için söyleyemiyorum, önce nesnel bir saptama yapmalıyız. Cumhuriyet öldü mü? Bugün Türkiye'de demokratik cumhuriyet için gereken asgari siyasal aygıt yoktur. Parlamento ve anayasa ölmüş durumdadır.

Evet geçtiğimiz yarım asır içinde altı kurucu ilke generaller ve patronlar eliyle bir bir kurban edildi. İşte laiklik yerine dincilik, halkçılık yerine

patronculuk, milliyetçilik yerine emperyalizm uyduluğu, devletçilik yerine özelleştirmecilik, inkılapçılık yerine muhafazakârlık... AKP'yi bunların toplanıp vücuda gelmiş hali, cumhuriyet tarihi boyunca biriktirilen bütün karanlık eğilimlerin bir toplamı olarak görmek açıklayıcı olur.

Eski Türkiye - Yeni Türkiye lafları ediliyor, bunu AKP'liler övünerek muhalifler eleştiri amaçlı kullanıyorlar. Bu ayrımı siz nasıl yorumlarsınız?

İşte karanlık ile karamsarlık arasında şu nedenle bir fark var. Zifiri karanlıkta, bunun sorumluları da önlerini göremez haldeler. Şunlara baksanız, kafalarını çarpmadıkları yer kaldı mı? Dışarıda da içeride de. En son metal yorgunluğu diye kafa kafaya tokuşuyorlar. Bir yeni Türkiye olduğuna katılmıyorum. Ortada bir

sistem ikamesi yok. İşte Kemalizm gitti, İslamcılık geldi diyemiyoruz. İslamcılar bile diyemiyorlar. Gelen yeni bir düzen değil, tam bir düzensizlik halidir, toplum öncesi hal. Toplum olma özelliğini yitirmiş durumda Türkiye. Yıkıldılar, ama yapamıyorlar.

Türkiye'de yaşanan siyasi-ideolojik krizi bize özgü nedenlere mi bağlamalıyız; yoksa dünya emperyalist sistemindeki değişim-dönüşümlerin bize düşen payı mıdır tüm bunlar...

Türkiye hiçbir zaman sui generis bir ülke olmadı. Ya da her ülke ne kadar kendine özgüye o da o kadar oldu. Her zaman Avrupa-Balkan, hatta yirminci yüzyılda global tarihin içindedir ve bir parçasıdır. Dünyadaki eğilimlerle elbette paralel gidiyor hâlâ. Ama yalnızca bunlara mekanik biçimde tâbi bir ülke olarak da görmemek gerekir.

Bir öncülüğümüz var ama geriye gidişte öncülük bu.

Bakıyorsunuz, Alman basınında dünyada politikanın Erdoğanlaşmışından söz ediyorlar. Bunun için de "Erdoğanisierung" kelimesini kullanıyorlar. "Erdoğanlaşma", Putinizm'in de yerini almış durumda. Putin'den neden farklı? Çünkü Putin'de bir devlet yönetme mantığı, birikimi, görgüsü göze çarpıyor. Sovyetler'den kalan bürokratik mirası, işte siloviki dedikleri güvenlik bürokrasisini harekete geçirecek bir tür kadim Rus devlet birikimini temsil iddia sergileyebiliyor, ne kadar arkasında duruyor, ayrı mesele ama buna önem veriyor.

Önce Barzani, sonra Katalonya referandumu... Şimdi Almanya, Fransa gibi merkez ülkelerden de böyle sesler yükseliyor. Ulus devletlerin sonu mu geldi?

Bunların benzer semptomlar ol-

makla birlikte farklı dinamiklerden kaynaklandığını düşünenlerdenim. Ortadoğu ve Kürt ayrılıkçılığı meselesine daha ayrıntılı değiniriz. Ama şu Batı'da yaşanması açmak gerekirse, özellikle Katalonya bağımsızlık çıkışında "zenginliğin paylaşılmasını istememe" güdüsünün rol oynadığı iddia edildi. Belçika'da da benzer bir eğilim var, hele İtalya'da işin etnik boyutu tamamen silik, kuzeyde güneyi bir yük olarak gören sesler artmaya başladı.

İkincisi, ortada yirminci yüzyıl başındakine benzer, görkemli hatta yer yer burjuvazi dışında emekçi sınıfların önderlik ettiği ulusal kurtuluş dalgaları yok. Batı Avrupa'da emekçi sınıflar henüz siyasal iktidarı yönlendirecek bir programatik olgunluktan yoksunlar ve bu burjuvaziler de ayrılıkçılığı bir pazarlık kartı olarak elde tutuyor.

Üçüncüsü, Avrupa'da örnek alınacak bir siyasal demokrasi modeli yok. Özellikle birtakım liberaller, işte AKP'yle barış arayışlarını meşrulaştırmak için, "sosyalizmi mi bekleyeceğiz, işte demokrasiyle çözülebilir bu sorunlar, buyrun Avrupa" diyorlardı. Kapitalizmin, hele tekellerle örülmüş sermaye düzeninin hiçbir köklü sorunu çözmediği yalnızca üzerini örttüğü kanıtlanmış oldu. İspanya'nın neredeyse askeri hareket düzenleyecek olmasını bırakalım, Barzani bağımsızlığı için sokaklarda davul çalmadığı kalan Macron, açıkça Madrid'den yana çıktı. Avrupa demokrasisi böyledir ve bu kadardır.

"TEK ÇÖZÜM SOSYALİSTLERDE"

Peki çıkış yolu nerede? Cumhuriyet'i, bağımsızlığı, laikliği önemseyen, bu değerlerin sahibi olarak kendini tanımlayan tarafa ne önerirsiniz?

Bakın, azımsanmayacak bir mücadele geleneği var bu ülkede. Bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda insan; Nuriye, Semih, Veli, tek başlarına ve en haklı taleplerle OHAL düzenini sarsıyorlar. Üstelik yalnız da değiller, yalnızca kendileriyle tek yürek olan geniş kitlelerden kopuklar. Bu ve benzeri kopuklukları

ise ancak ve ancak güncel bir program giderebilir.

Bu programı burada çizemeyiz ama bazı kritik temalar kendiliğinden belirdi. Bir: Bu ülke nasıl ekonomik kapandan çıkacak? İki: Laiklik. Türkiye İslamcılık adlı çürütücü akımdan nasıl toparlanacak? Nasıl bir laiklik çerçevesi oluşturulacak? Üç: Kürtlerin hukuksal statü talepleri nasıl emperyal ve şoven saldırı sağanağı altında nasıl karşılanacak?

Bu soruları tutarlı, devrimci bir programda çözebilecek bağımsızlıkta olan, şu güne dek cumhuriyet düşmanlığının çürütmediği tek güç vardır: Sosyalistler.

Barış Zeren

YURTTAN SESLER KOROSU

"Erdoğan'ın Soros bağlantıları"

Malûm AKP "metal eskimesi" ile malul. Genel başkanları koltuklarda oturanları kaldırıp yaşlanmayı durdurmak istiyor. Topbaş ve Gökçek gitti. Bazıları kısa süreli direniş emareleri gösterse de sonra kendine gelip biat tazeliyor. Ama o itiş kakışta tuhaf fısıltılar yayılıyor ortalağa. Hepsisi de reinis tuhaf kulakları ile ilgili imalarda bulunuyor haliyle.

Abdullah Gül'ün eski danışmanı Ahmet Sever'in "Erdoğan'ın Soros bağlan-

tları" başlıklı yazısı bunlardan biri. Sever yazısında "Sayın Erdoğan şimdi biraz da sizin Soros ile bağlantılarınızdan bahsedelim... 2003 yılının Ocak ayı... Yer, Davos... George Soros ile burada bir görüşme yaptınız ve desteğini istediniz: 'Türkiye'nin açık toplumu biziz. Bizi destekleyin...' ifadelerini

kullanırken Erdoğan'ın kızı Sümeyye Erdoğan'ın, Soros'un desteklediği TESEV'de staj yaptığını hatırlattı.

Osman Kavala tutuklu. Yandaş matbuat arkasından "Kızıl Soros" diye teneke çalıyor. Unuturlar bir süre sonra, yine can çiger kuzu sarması olurlar. Neticede hepsi Soros çocuğu!

İSMAİL, KENDİNE GEL İSMAİL!

AKP'de belediye başkanları sapır sapır dökülüyor. Geldikleri gibi gidiyorlar özette. Koltuğunu boşaltması istenenler arasındaki en ilginç isim ise Meclis Başkanı İsmail Kahraman. İddialara göre sarayda Kahraman'a karşı ciddi bir rahatsızlık var. Ne oldu da "ağabey" dediği bir insanı kapı dışarı etme aşamasına geldi bilinmez ama belli ki kriz gerçekten çok derin. İddiaları sıralayalım; Sağlık sorunları, damadının yurt dışına kaçması, TBMM ile ilgili bazı yolsuzluk şüpheleri. Cumhuriyete ve laikliğe ağır hakaretler eden İsmail için her şey Müjde Ar "Arabesk" filmindeki repliği uyarınca geliyor: "İsmail... İsmail... Kendine gel İsmail... Aaaa! İsmail ölmüş!"

Adalet yok, hâkim de sizlere ömür

Geçtiğimiz hafta İstanbul 28. Asliye Ceza Mahkemesi'nin yetkili hâkiminin başka bir mahkemeye gönderilmesiyle ortaya çıkan durum adliye duvarındaki ilginç bir not ile duyuruldu.

Adliye duvarına asılan notta, başka bir mahkemeye gönderilen yetkili hâkiminin yerine görevlendirilen ve davalara bakacak olan hâkimin, başka davası olduğu gerekçesiyle duruşmalara giremeyeceği belirtildi.

Müjde. Bundan sonra kendi kendinizi yargılayacak, kendi kendinizi cezalandıracaksınız. Her şeyi devletten beklemeyin artık!